

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2009. gada 10. septembrī*

Lieta C-416/07

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2007. gada 4. septembrī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv E. Cerepa-Lakombe [*H. Tserepa-Lacombe*] un F. Erlbahers [*F. Erlbacher*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Grieķijas Republiku, ko pārstāv S. Haritaki [*S. Charitaki*], S. Papajoanu [*S. Papaïoannou*] un E. M. Mamuna [*E.-M. Mamouna*], pārstāves, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāju.

* Tiesvedības valoda — grieķu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši J. Klučka [*J. Klučka*] (referents), U. Lehmušs [*U. Lohmus*], P. Linda [*P. Lindh*] un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerāladvokāte V. Trstenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretāre K. Štranca-Slavičeka [*K. Sztranc-Slawiczek*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 22. janvāra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2009. gada 2. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, neveicot visus vajadzīgos pasākumus:

— lai katram dzīvnieku pārvadātājam būtu kompetentās iestādes izsniegtā atļauja un lai katrs no tiem būtu reģistrēts tādā veidā, kas ļautu kompetentajai iestādei to ātri

identificēt, īpaši gadījumā, kad netiek ievēroti noteikumi par dzīvnieku labturību pārvadāšanas laikā;

- lai kompetentās iestādes veiktu obligātās maršruta plānu/pārvadājuma žurnālu pārbaudes;
- lai ostās vai ostu tuvumā būtu iekārtotas vietas dzīvnieku atpūtai pēc to izkraušanas no kuģiem;
- lai nodrošinātu, ka transportlīdzekļu un dzīvnieku pārbaudes tiek faktiski veiktas;
- lai būtu piemēroti efektīvi, samērīgi un preventīvi sodi par noteikumu, kas attiecas uz dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā, atkārtotiem vai smagiem pārkāpumiem;
- lai nodrošinātu tiesību normu, kas attiecas uz dzīvnieku apdullināšanu to kaušanas laikā, ievērošanu un
- lai atbilstošā veidā būtu veiktas lopkautuvju pārbaudes un kontrole,

Grieķijas Republika nav izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar Padomes 1991. gada 19. novembra Direktīvas 91/628/EEK par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā, ar kuru groza Direktīvas 90/425/EEK un 91/496/EEK (OV L 340, 17. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2003. gada 14. aprīļa Regulu (EK) Nr. 806/2003 (OV L 122, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 91/628”), 5. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunkta i) un ii) daļu un 2. punkta b) apakšpunktu un d) apakšpunkta i) daļas pirmo ievilkumu, 8. un 9. pantu un 18. panta 2. punktu un šīs pašas direktīvas pielikuma VII nodaļas 48. punkta 7. apakšpunkta b) daļu, un — kopš 2007. gada 5. janvāra — saskaņā ar Padomes 2004. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2005 par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un saistīto darbību laikā un grozījumu izdarīšanu Direktīvās 64/432/EEK un 93/119/EK un Regulā (EK) Nr. 1255/97 (OV 2005, L 3, 1. lpp.) 5. panta 4. punktu, 6. panta 1. punktu, 13. panta 3. un 4. punktu, 15. panta 1. punktu, 25. pantu, 26. pantu un 27. panta 1. punktu, kā arī saskaņā ar Padomes 1993. gada 22. decembra Direktīvas 93/119/EK par dzīvnieku aizsardzību kaušanas vai nonāvēšanas laikā (OV L 340, 21. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 1/2005 (turpmāk tekstā — “Direktīva 93/119”), 3. pantu, 5. panta 1. punkta d) apakšpunktu, 6. panta 1. punktu un 8. pantu.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

Direktīva 91/628

- 2 Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunkta i) un ii) daļā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka:

1. ikviens pārvadātājs:

a) ir:

- i) reģistrēts tādā veidā, kas ļauj kompetentai iestādei ātri identificēt tā personu, ja neievēro šīs direktīvas prasības;

- ii) uz to attiecas atļauja, kas derīga visiem mugurkaulnieku pārvadājumiem, kurus veic vienā no Direktīvas 90/675/EEK I pielikumā minētajām teritorijām, un kuru piešķir reģistrācijas dalībvalsts kompetenta iestāde vai — attiecībā uz uzņēmumiem, kas reģistrēti trešā valstī — Savienības dalībvalsts kompetenta iestāde, pamatojoties uz transporta uzņēmuma atbildīgās personas apņemšanos izpildīt Kopienā spēkā esošo veterināro tiesību aktu prasības.”

3 Saskaņā ar minētās direktīvas 5. panta A daļas 2. punkta b) apakšpunktu:

“Dalībvalstis nodrošina, ka:

[..]

2) pārvadātājs:

[..]

b) attiecībā uz 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajiem dzīvniekiem, kurus paredzēts tirgot starp dalībvalstīm vai arī eksportēt uz trešām valstīm, kā arī gadījumos, kad brauciena laiks pārsniedz astoņas stundas, sagatavo maršruta plānu atbilstoši pielikuma VIII nodaļai, kuru brauciena laikā pievieno veselības sertifikātam, kā arī norāda pieturvietas un pārvietošanas punktus.”

4 Tās pašas direktīvas 5. panta A daļas 2. punkta d) apakšpunkta i) daļas pirmajā ievilkumā ir paredzēts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka:

[..]

2) pārvadātājs:

d) nodrošina:

i) ka b) apakšpunktā minētā maršruta plāna oriģināleksempļārs:

— ir pienācīgi noformēts un ka to ir izpildījusi [aizpildījusi] atbilstoša persona atbilstošā laikā.”

5 Direktīvas 91/628 8. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, lai saskaņā ar pārbaudes principiem un noteikumiem, kas izklāstīti Direktīvā 90/425/EEK, kompetentās iestādes pārbaudītu šīs direktīvas prasību izpildi, nediskriminējošā veidā pārbaudot:

- a) transportlīdzekļus un dzīvniekus pārvadāšanas laikā pa autoceļu;
- b) transportlīdzekļus un dzīvniekus, kurus [kad tos] atved galamērķa vietā;
- c) transportlīdzekļus un dzīvniekus tirgos, izbraukšanas vietās, pieturvietās un pārvietošanas punktos;
- d) datus pavaddokumentos.

Šādas pārbaudes jāveic pienācīgam pārvadāto dzīvnieku skaitam katru gadu ikvienā dalībvalstī, un tās var veikt vienlaicīgi ar citām pārbaudēm.

Katras dalībvalsts kompetentā iestāde iesniedz Komisijai gada ziņojumu, kurā norāda veikto pārbaūžu skaitu iepriekšējā kalendārajā gadā attiecībā uz katru no a), b), c) un d) apakšpunktiem, kā arī norāda [tostarp] ziņas par katru pārkāpumu un tā rezultātā kompetentās iestādes veikto darbību.

Turklāt, ja dalībvalsts kompetentās iestādes rīcībā ir informācija, kas vedina domāt par pārkāpumu, pārbaudes var veikt arī dzīvnieku pārvadāšanas laikā attiecīgās dalībvalsts teritorijā.

Šis pants neietekmē pārbaudes to uzdevumu sakarā, ko nediskriminējošā veidā veic iestādes, kuras atbild par likumu vispārējo piemērošanu dalībvalstī.”

- 6 Saskaņā ar minētās direktīvas 9. panta 1. punktu:

“Ja pārvadāšanas laikā konstatē, ka šīs direktīvas noteikumi netiek vai nav tikuši ievēroti, tad tās vietas kompetentā iestāde, kurā izdarīja tādu atzinumu, pieprasa personai, kura atbild par transportlīdzekli, veikt jebkuru darbību, ko kompetentā iestāde uzskata par vajadzīgu, lai nodrošinātu attiecīgo dzīvnieku labturību.

Atkarībā no katra gadījuma apstākļiem tāda rīcība var ietvert:

- a) pasākumus, lai pabeigtu braucienu vai lai nosūtītu dzīvniekus uz to izbraukšanas vietu pa taisnāko maršrutu, ar noteikumu, ka tādas rīcības gaita neradīs dzīvniekiem nevajadzīgas ciešanas;
- b) pasākumus, lai dzīvniekus līdz jautājuma atrisināšanai novietotu piemērotā mītnē ar atbilstošu aprūpi;
- c) dzīvnieku nokaušanas pasākumus, lai dzīvniekiem neradītu nevajadzīgas ciešanas. Tādu dzīvnieku liemeņu galapunktu un izmantošanu regulē Direktīvas 64/433/EEK noteikumi.”

7 Tās pašas direktīvas 18. panta 2. punktā ir paredzēts:

“Ja šo direktīvu pārkāpj atkārtoti vai ja pārkāpums saistīts ar smagām dzīvnieku ciešanām, dalībvalsts, neierobežojot citas sankcijas, pieņem nepieciešamos pasākumus, lai atlīdzinātu [izlabotu] minētās [konstatētās] nepilnības, tajā skaitā pārtrauc vai pat atsauc 5. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunkta ii) daļā minēto pilnvaru [atļauju].

Dalībvalstis, pārņemot noteikumus valsts tiesību aktos, nosaka pasākumus, ko tās veiks, lai atlīdzinātu [izlabotu] minētās [konstatētās] nepilnības.”

- 8 Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkts ar virsrakstu “Dzirdīšanas un barošanas intervāls, brauciena laiks un atpūtas laiks” ietver 7. [apakš]punkta b) daļu, kurā ir paredzēts:

“Attiecībā uz jūras pārvadājumiem regulārā un tiešā satiksmē starp diviem Kopienas ģeogrāfiskiem punktiem ar transportlīdzekļiem, kas iekrauti kuģī, neizkraujot dzīvniekus, pēdējiem jādod 12 stundu atpūta pēc izkraušanas galamērķa ostā vai tās tiešā tuvumā, ja vien brauciena laiks jūrā ir [nav] tāds, ka reisu var iekļaut vispārējā [minētā 48. punkta] 2. līdz 4. [apakš]punktā [paredzētajā] plānā.”

Direktīva 93/119

- 9 Direktīvas 93/119 3. pantā ir noteikts:

“Dzīvnieku pārvietošanas, pirmskaušanas nošķiršanas, pirmskaušanas sapīšanas, apdullināšanas, kaušanas vai nonāvēšanas laikā tiem aiztaupa tos satraukumus, sāpes vai ciešanas, no kurām ir iespējams izvairīties.”

- 10 Minētā direktīvas 5. panta 1. punkta d) apakšpunktā ir paredzēts:

“1. Lopkautuvē ievestos un kaušanai paredzētos dzīvniekus — nepārnadžus, atgremotājus, cūkas, trušus un mājputnus:

[..]

d) nokauj, nolaižot asinis saskaņā ar D pielikuma prasībām.”

11 Saskaņā ar tās pašas direktīvas 6. panta 1. punktu:

“Darbarīkiem, pinekļiem un citai aparatūrai un iekārtām, ko izmanto dzīvnieku apdullināšanā vai nonāvēšanā, jābūt projektētām, konstruētām, uzturētām tādā kārtībā un pielietotām tā, lai veiktu ātru un efektīvu apdullināšanu vai nonāvēšanu saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem. Kompetentā iestāde pārbauda, lai darbarīki, pinekļi un cita aparatūra, ko izmanto apdullināšanā vai nonāvēšanā, atbilstu augšminētajiem principiem un regulāri pārbauda, vai tā ir labā darba kārtībā un ļauj sasniegt iepriekšminēto mērķi.”

12 Direktīvas 93/119 8. pantā ir paredzēts:

“Par pārbaužu un kontroles veikšanu lopkautuvēs atbild kompetentā iestāde, kurai jebkurā laikā jāspēj brīvi iekļūt jebkurā lopkautuves vietā, lai pārliecinātos par kautuves atbilstību šīs direktīvas prasībām. Tomēr šādas pārbaudes un kontroli var apvienot ar cita nolūka pārbaudēm.”

Pirmstiesas procedūra

- 13 Kopš 1998. gada Komisijas Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorāta Pārtikas un veterinārais birojs (turpmāk tekstā — “PVB”) veica pārbaudes uz vietas Grieķijā, lai uzraudzītu Kopienas tiesību normu īstenošanas efektivitāti dzīvnieku aizsardzības, tostarp to pārvadāšanas laikā un kaušanas laikā, jomā.
- 14 Vairākās šajās pārbaudēs, kas veiktas laikposmā no 1998. līdz 2006. gadam, PVB konstatēja minēto Kopienas tiesību normu neievērošanu. Komisija cita starpā pamatojās uz 2002. gada 18.–20. novembra pārbaudi uz vietas Nr. 8729/2002; 2003. gada 13.–17. janvāra pārbaudi uz vietas Nr. 9002/2003; 2003. gada 21.–25. jūlija pārbaudi uz vietas Nr. 9176/2003; 2003. gada 15.–19. septembra pārbaudi uz vietas Nr. 9211/2003 un 2004. gada 4.–8. oktobra pārbaudi uz vietas Nr. 7273/2004.
- 15 2005. gada 13. jūlijā Komisija Grieķijas Republikai nosūtīja brīdinājuma vēstuli par vairāku Direktīvas 91/628 un Direktīvas 93/119 noteikumu, kā arī EKL 10. panta neatbilstošu piemērošanu un īstenošanu, uz ko šī dalībvalsts atbildēja ar 2005. gada 20. septembra vēstuli.
- 16 Pēc vairākkārtējās informācijas apmaiņas un pēc pārbaudes uz vietas Nr. 8042/2006, kas veikta laikposmā no 2006. gada 21. februāra līdz 1. martam, Komisija 2006. gada 4. jūlijā izdeva argumentētu atzinumu, aicinot Grieķijas Republiku veikt nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu šo atzinumu divu mēnešu laikā pēc tā saņemšanas. Šī dalībvalsts atbildēja 2006. gada 8. septembrī.
- 17 Laikposmā no 2006. gada 4. līdz 15. septembrim PVB veica pārbaudi uz vietas Nr. 8167/2006, lai pārbaudītu ar dzīvnieku labturību saistīto Kopienas tiesību normu ievērošanu, un savā ziņojumā apstiprināja iepriekš šajā jomā konstatēto pārkāpumu un nepilnību esamību.

18 Šajos apstākļos Komisija nolēma celt šo prasību.

Par prasību

Par pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

- 19 Grieķijas Republika apstrīd vispārējo pieeju, ko izmantojusi Komisija savā prasībā. Tā uzskata, ka minētā prasība, kas kopumā nav precīza, ir jāatzīst par nepieņemamu.
- 20 Vispārīgi runājot, tā apgalvo, ka Komisija nenorādot uz precīziem faktiem un nesniedzot pierādījumus, kas attiecībā uz katru apgalvoto pienākumu neizpildi ļautu konstatēt situāciju, kāda tā bija, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam. Šī dalībvalsts uzskata, ka, lai varētu prasīt tiesu izvērtēt attiecīgus faktus, ievērojot šīs dalībvalsts tiesības uz aizstāvību, Komisijai būtu bijis jānorāda uz saprātīgu skaitu konkrētu faktu, ar kuriem pēc to būtības var pierādīt, pirmkārt, minēto Kopienu tiesību pārkāpumu un, otrkārt, to, ka šis pārkāpums joprojām pastāvēja vismaz līdz argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigām.
- 21 Savukārt Komisija uzskata, ka tai ir tiesības visaptverošā veidā — vienā procesā — izskatīt jautājumu par Kopienu tiesību aktu, kas attiecas uz dzīvnieku aizsardzību to pārvadāšanas laikā un to kaušanas laikā, ievērošanu. Nekas neliedz tai izvirzīt vairākus pamatus, kas balstīti nevis uz kādu atsevišķu faktu konstatāciju, bet gan uz lielo skaitu

PVB konstatēto gadījumu, kas sniedz kopējo priekšstatu par to pienākumu, kas ir Grieķijas Republikai dzīvnieku aizsardzības pārvadāšanas laikā un to kaušanas laikā jomā, strukturēto un vispārējo pārkāpumu.

- 22 Komisija uzskata, ka prasība, ar kuru lūdz atzīt, ka Grieķijas Republika nav izpildījusi savus pienākumus atbilstoši Direktīvas 93/119 un Direktīvas 91/628, kā arī — kopš 2007. gada 5. janvāra, t.i., pēc argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigām, — Regulas Nr. 1/2005 noteikumiem, tātad ir pieņemama.

Tiesas vērtējums

- 23 Saistībā ar Komisijas izmantoto visaptverošo pieeju vispirms ir jānorāda, ka, neskarot to, ka Komisijai ir jāizpilda pierādīšanas pienākums, kas tai ir uzlikts EKL 226. pantā paredzētās procedūras ietvaros, EK līgumā nav neviena noteikuma, kas aizliegtu visaptverošā veidā apskatīt lielu situāciju skaitu, pamatojoties uz kurām, Komisija uzskata, ka dalībvalsts atkārtoti un ilgstoši nav izpildījusi savus Kopienu tiesībās noteiktos pienākumus (2007. gada 26. aprīļa spriedums lietā C-135/05 Komisija/Itālija, Krājums, I-3475. lpp., 20. punkts).
- 24 Turpinājumā ir jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pat tad, ja piemērojamie valsts tiesību akti kā tādi ir saderīgi ar Kopienu tiesībām, valsts pienākumu neizpilde var rasties no administratīvās prakses, kas pārkāpj šīs tiesības, ja tā ir zināmā mērā konstanta un vispārīga (cita starpā skat. 2005. gada 12. maija spriedumu lietā C-278/03 Komisija/Itālija, Krājums, I-3747. lpp., 13. punkts, un iepriekš minēto 2007. gada 26. aprīļa spriedumu lietā Komisija/Itālija, 21. punkts).

- 25 Visbeidzot, ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir atzinusi par pieņemamām prasības, ko Komisija bija cēlusi līdzīgā kontekstā, tostarp lietā C-502/03 Komisija/Grieķija, kurā spriedums tika taisīts 2005. gada 6. oktobrī un kurā Komisija norādīja tieši uz to, ka šī dalībvalsts bija izdarījusi Padomes 1975. gada 15. jūlija Direktīvas 75/442/EEK par atkritumiem (OV L 194, 39. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 1991. gada 18. marta Direktīvu 91/156/EEK (OV L 78, 32. lpp.), 4., 8. un 9. panta strukturēto un vispārējo pārkāpumu, vai lietā C-423/05 Komisija/Francija, kurā spriedums tika taisīts 2007. gada 29. martā un kurā arī tika norādīts uz šo pašu pantu, kā arī Padomes 1999. gada 26. aprīļa Direktīvas 1999/31/EK par atkritumu poligoniem (OV L 182, 1. lpp.) 14. panta pārkāpumu. Nekas neliedz izmantot šo pieeju arī dzīvnieku aizsardzības jomā.
- 26 Līdz ar to visaptverošā pieeja, ko izmantoja Komisija saistībā ar tās prasību, ir pieņemama.
- 27 Runājot par to prasības pamatu pieņemamību, kas attiecas uz Regulas Nr. 1/2005, ar kuru no 2007. gada 5. janvāra, t.i., pēc argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigām, tika atcelta un aizstāta Direktīva 91/628, noteikumiem, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru jautājums, vai pastāv pienākumu neizpilde, izskatot atbilstoši EKL 226. pantam celtu prasību, ir jāizvērtē, ņemot vērā Kopienų tiesību normas, kas bija spēkā tā termiņa beigās, kuru Komisija ir noteikusi attiecīgajai dalībvalstij argumentētā atzinuma prasību izpildei (skat. cita starpā 1996. gada 10. septembra spriedumu lietā C-61/94 Komisija/Vācija, *Recueil*, I-3989. lpp., 42. punkts, un 2006. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-377/03 Komisija/Belģija, *Krājums*, I-9733. lpp., 33. punkts).
- 28 Tomēr, — kā Tiesa jau ir nospriedusi un kā ģenerālvokāte ir norādījusi savu secinājumu 35. punktā — kaut arī prasības pieteikumā ietvertie prasījumi principā nedrīkst pārsniegt argumentētā atzinuma rezolutīvajā daļā un brīdinājuma vēstulē pārņemto pienākumu neizpildi, ir pieņemama Komisijas prasība atzīt to valsts pienākumu neizpildi, kuri tika noteikti Kopienų tiesību akta sākotnējā redakcijā, kas vēlāk tika grozīta vai atcelta, un kuri ir saglabāti jaunā Kopienų tiesību akta noteikumos (šajā sakarā skat. 1999. gada 9. novembra spriedumu lietā C-365/97 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-7773. lpp., 36. punkts, un 2003. gada 12. jūnija spriedumu lietā C-363/00

Komisija/Itālija, *Recueil*, I-5767. lpp., 22. punkts). Turpretim strīda priekšmetu nevar paplašināt attiecībā uz pienākumiem, kas izriet no jaunajiem noteikumiem, kuriem nav ekvivalenta attiecīgā akta sākotnējā redakcijā, pretējā gadījumā tas var būt pienākumu neizpildes procedūras būtisku formas prasību pārkāpums (skat. cita starpā iepriekš minēto 2003. gada 12. jūnija spriedumu lietā Komisija/Itālija, 22. punkts).

- 29 Līdz ar to Komisijas prasības pieteikumā ietvertie prasījumi atzīt, ka Grieķijas Republika nav izpildījusi savus pienākumus, kas izriet no Regulas Nr. 1/2005, principā ir pieņemami ar nosacījumu, ka Regulā Nr. 1/2005 paredzētie pienākumi ir analogi tiem, kas izriet no Direktīvas 91/628.
- 30 Tomēr ir jānorāda, ka Komisija, atbildot uz mutvārdu procesā uzdoto jautājumu, ir precizējusi, ka šī prasība par valsts pienākumu neizpildi būtu jāinterpretē tādējādi, ka patiesībā tā attiecas tikai uz Direktīvas 91/628 noteikumiem, nevis uz Regulas Nr. 1/2005 noteikumiem, kas ir bijuši minēti, lai parādītu, ka Grieķijas iestāžu prakse zināmā mērā ir konstanta.
- 31 Šajos apstākļos Tiesas vērtējums ir jāveic tikai attiecībā uz to iebildumu pamatotību, kas saistīti ar Direktīvas 91/628 noteikumiem.

Par Komisijas izvirzītajiem iebildumiem

- 32 Vispirms ir jāatgādina, ka pienākumu neizpildes procedūras ietvaros atbilstoši EKL 226. pantam Komisijai ir jāpierāda, ka pastāv apgalvotā pienākumu neizpilde. Tieši Komisijai ir jāiesniedz Tiesai informācija, kas vajadzīga, lai tā pārbaudītu, vai pastāv šī pienākumu neizpilde, bez tiesībām pamatoties uz jebkādu pieņēmumu (šajā sakarā skat. 1982. gada 25. maija spriedumu lietā 96/81 Komisija/Nīderlande, *Recueil*, 1791. lpp.,

6. punkts, un iepriekš minēto 2007. gada 26. aprīļa spriedumu lietā Komisija/Itālija, 26. punkts).

- 33 Gadījumā, ja Komisija iesniedz pietiekamus pierādījumus par faktu, kas notikuši atbildētājā dalībvalstī, patiesumu, dalībvalstij pēc būtības un izsmeloši ir jāapstrīd iesniegtie dati un no tiem izrietošās sekas (šajā sakarā skat. 1988. gada 22. septembra spriedumu lietā 272/86 Komisija/Grieķija, *Recueil*, 4875. lpp., 21. punkts, un iepriekš minēto 1999. gada 9. novembra spriedumu lietā Komisija/Itālija, 84. un 86. punkts).
- 34 Aplūkojamajā lietā Komisija pamatojas uz konstatācijām, kas izdarītas pārbaudēs uz vietas Nr. 8729/2002, Nr. 9002/2003, Nr. 9176/2003, Nr. 9211/2003, Nr. 7273/2004, Nr. 8042/2006 un Nr. 8167/2006, lai pierādītu savas prasības pamatotību.
- 35 Līdz ar to attiecībā uz katru iebildumu ir jāpārbauda, vai ar šīm konstatācijām atbilstoši šā sprieduma 32. punktā minētajai judikatūrai var pierādīt no Kopienų tiesībām izrietošo pienākumu neizpildi.

Par iebildumu, kas saistīts ar Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunkta i) un ii) daļas pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

- 36 Pamatojoties uz konstatācijām, ko PVB izdarījis pārbaudēs uz vietas Nr. 7273/2004 un Nr. 8042/2006, Komisija uzskata, ka Grieķijas Republika neesot veikusi vajadzīgos pasākumus, lai katram dzīvnieku pārvadātājam būtu kompetentās iestādes izsniegtā atļauja un lai katrs no tiem būtu reģistrēts tādā veidā, kas ļautu kompetentajai iestādei to

ātri identificēt gadījumā, kad netiek ievērotas prasības attiecībā uz dzīvnieku aizsardzību to pārvadāšanas laikā.

- 37 Komisija uzsver, ka, veicot pārbaudi uz vietas Nr. 7273/2004, PVB inspektori konstatēja, ka dažiem pārvadātājiem nebija atļaujas vai arī tiem izsniegtajām atļaujām bija beidzies derīguma termiņš. Turklāt no pārbaudes uz vietas Nr. 8042/2006 izriet, ka, neskatoties uz atsevišķiem uzlabojumiem, noteikumi par atļaujām un par pārvadātāju identificēšanu netika ievēroti pietiekamā līmenī. Komisija uzsver, ka, lai gan pastāv pārvadātāju saraksti, tie ne vienmēr tiek atjaunināti. Turklāt tā piebilst, ka pārvadātāju saraksti nav pilnīgi, jo neietver informāciju par iekraušanas laukumiem.
- 38 Grieķijas Republika būtībā norāda, ka ar faktu, ka pārbaudes uz vietas Nr. 7273/2004 ietvaros tika identificēta viena nederīga atļauja, kas uzskatāms par atsevišķu gadījumu, nevar pamatot vērtējumu par sistēmas kā tādas nepietiekamības atzīšanu, vēl jo vairāk tad, ja valsts kompetentā iestāde jau bija identificējusi minēto atļauju.
- 39 Turklāt šī dalībvalsts apgalvo, ka Direktīvā 91/628 neesot paredzēts, ka pārvadātāju reģistros ir jābūt informācijai par pārvadātāju rakstveida apņemšanos ievērot minētās direktīvas prasības vai saistībā ar dzīvnieku iekraušanas vietu. Komisija šajā sakarā uzskata, ka šis arguments esot pretrunā Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunkta i) un ii) daļas tekstam.
- 40 Grieķijas Republika arī atzīmē, ka tā veikusi pasākumus, lai nodrošinātu Kopienų tiesību aktu ievērošanu. Tā norāda, ka cita starpā apstāklis, ka reģionālās iestādes tikušas informētas par Kopienų inspektoru ieteikumiem, un mācību semināru organizēšana vadītājiem un dzīvnieku pārvadātājiem, kā arī veterinārārstiem ir

jāinterpretē kā pozitīvs elements, kas apliecina, ka Grieķijas iestādes pastāvīgi gādās par Kopienu tiesību aktu pareizu piemērošanu.

- 41 Komisija savā replikā tomēr norāda, ka, lai gan šādu semināru organizēšana uzskatāma par pozitīvi vērtējamu pasākumu, tā tomēr nevarot aizstāt oficiālās pārbaudes, ko veic valsts iestādes atbilstoši Kopienu tiesību aktiem.

— Tiesas vērtējums

- 42 Saistībā ar argumentu, ka pārvadātāju saraksti neesot pilnīgi, jo tie neietver informāciju par iekraušanas laukumiem, pietiek norādīt, ka no Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunkta teksta nemaz neizriet, ka šādai informācijai ir jābūt iekļautai.

- 43 Līdz ar to šim argumentam nevar piekrist.

- 44 Saistībā ar argumentu, ka pārvadātāju saraksti ne vienmēr ir atjaunināti, ir jākonstatē, ka tā neprecīzā rakstura dēļ šis arguments neatbilst šā sprieduma 32. punktā atgādinātajai judikatūrai, saskaņā ar kuru Komisijai ir jāpierāda, ka pastāv apgalvotā pienākumu neizpilde, un ir jāiesniedz Tiesai informācija, kas vajadzīga, lai tā pārbaudītu, vai pastāv šī pienākumu neizpilde.

- 45 Tā kā nav precizējumu, tostarp attiecībā uz attiecīgo sarakstu skaitu vai kopējo pārbaudīto sarakstu skaitu, ar to vien, ka daži pārvadātāju saraksti nav atjaunināti, nevar pietikt, lai pierādītu, ka Grieķijas Republika nav izpildījusi savus pienākumus, kas izriet no Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunkta.
- 46 Katrā ziņā — kā norādījusi ģenerālvokāte savu secinājumu 54. punktā — šķiet, ka nav iespējams konstatēt, ka Grieķijas iestādes ir īstenojuši administratīvu praksi, kas zināmā mērā būtu konstanta un vispārīga, jo pierādījumi, uz kuriem Komisija norādījusi šā iebilduma pamatošanai, attiecas uz konstatācijām, kas izdarītas 2006. gadā, nevis ilgākā periodā, kura laikā būtu izstrādājusies šāda prakse.
- 47 Saistībā ar argumentu, ka dažiem pārvadātājiem nebija atļaujas vai arī tiem izsniegtajām atļaujām bija beidzies derīguma termiņš, ir jākonstatē, ka šim argumentam nevar piekrist, jo arī tas neatbilst šā sprieduma 32. punktā atgādinātajai judikatūrai.
- 48 Komisija nesniedz nekādus precizējumus, tostarp attiecībā uz to pārvadātāju skaitu, kuriem nebija atļaujas vai kuru atļaujām bija beidzies derīguma termiņš, nedz to pārvadātāju skaitu, kuri tika pārbaudīti.
- 49 Līdz ar to ar Komisijas argumentu nevar pierādīt tādas administratīvas prakses esamību, kura zināmā mērā būtu konstanta un vispārīga un būtu pretrunā Grieķijas Republikas pienākumiem saskaņā ar Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunktu.
- 50 Ņemot vērā iepriekš minēto, iebildums, kas saistīts ar Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 1. punkta a) apakšpunkta i) un ii) daļas pārkāpumu, ir jāuzskata par nepamatotu.

Par iebildumu, kas saistīts ar Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 2. punkta b) apakšpunkta un d) apakšpunkta i) daļas pirmā ievilkuma, kā arī 8. panta pirmās daļas b) un d) punkta un 9. panta pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

- 51 Komisija pārmet Grieķijas Republikai, ka tā neesot veikusi nepieciešamos pasākumus, lai attiecīgās iestādes veiktu obligātās maršruta plānu pārbaudes, un tādējādi neesot izpildījusi pienākumus, kas tai ir noteikti saskaņā ar Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 2. punkta b) apakšpunktu un d) apakšpunkta i) daļas pirmo ievilkumu, 8. panta pirmās daļas b) un d) punktu, kā arī 9. pantu.
- 52 Komisija norāda, ka, veicot pārbaudes uz vietas Nr. 9002/2003 un Nr. 7273/2004, PVB inspektori konstatējuši pārkāpumus attiecībā uz dažiem maršruta plāniem, ko nebija atklājuši Grieķijas kompetentā iestāde. It īpaši pārvadājuma ilgumi, kas bija norādīti lielākajā daļā pārbaudīto maršruta plānu attiecībā uz dzīvniekiem, kas pārvadāti no citām dalībvalstīm uz nokaušanu, nebija saskaņoti un reāli.
- 53 Grieķijas Republika tomēr norāda, ka ar 2003. gada apkārtrakstu (turpmāk tekstā — “2003. gada apkārtraksts”) tika ieviesta pienācīga sistēma maršruta plānos ietvertās informācijas pārbaudei un uzraudzībai. Tā turklāt norāda, ka, tā kā šādus maršruta plānus sagatavojušas citu dalībvalstu kompetentās iestādes, galamērķa valsts kompetento iestāžu kompetencē nav novērtēt šajos plānos ietvertās informācijas atbilstību un kritērijus, ko ņēmusi vērā iestāde, kas apstiprinājusi šo plānu. Grieķijas Republikas skatījumā var pārbaudīt tikai šādu plānu ievērošanu.
- 54 Komisija iebilst, norādot, ka pretēji šī dalībvalsts apgalvojumiem maršruta plānu kā pavaddokumentu pārbaudes ir paredzētas, lai nodrošinātu Direktīvā 91/628 ietverto

prasību ievērošanu. Līdz ar to ir pārbauda ne tikai maršruta plāna esamība vai tajos ietvertā informācija; bet arī pārvadājuma tiesiskums atbilstoši normām par dzīvnieku labturību.

55 Komisija uzsver, ka šo tēzi cita starpā apliecinot arī Direktīvas 91/628 9. panta 1. punkts, kurā paredzēti pasākumi, kas jāveic gadījumā, ja pārvadāšanas laikā tiek konstatēta šīs direktīvas noteikumu neievērošana. Līdz ar to Komisija uzskata, ka ir acīmredzams, ka vienīgi maršruta plānos ietvertās informācijas pārbaude neesot tāda pārbaude, kas atbilstu Direktīvas 91/628 prasībām.

56 Attiecībā uz Grieķijas Republikas argumentu saistībā ar 2003. gada apkārtrakstā ieviesto sistēmu Komisija uzskata, ka tas ir pretrunā lielam skaitam konstatāciju, kuras uz vietas izdarījuši PVB inspektori un no kurām izriet, ka pārbaudes nav īstenotas pienācīgi.

— Tiesas vērtējums

57 Šis iebildums ietver trīs daļas.

58 Saistībā ar iebilduma daļu, kas attiecas uz Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 2. punkta b) apakšpunkta, ar kuru dalībvalstīm ir uzlikts pienākums nodrošināt, ka pārvadātāji sagatavo maršruta plānus, neievērošanu — no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem neizriet, ka Komisija būtu sniegusi informāciju, kas pierādītu, ka piegādātāji nav sagatavojuši maršruta plānus saskaņā ar to pienākumu atbilstoši Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 2. punkta b) apakšpunktam.

- 59 Tā kā Komisija nav iesniegusi Tiesai saskaņā ar šā sprieduma 32. punktā minēto judikatūru nepieciešamo informāciju, lai pārbaudītu pienākumu neizpildes faktu šajā jautājumā, šī iebilduma daļa ir jānoraida.
- 60 Saistībā ar iebilduma daļu, kas attiecas uz Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 2. punkta d) apakšpunkta i) daļas pirmā ievilkuma un 8. panta pirmās daļas b) un d) punkta neievērošanu, ir jāatgādina, pirmkārt, ka no minētā 5. panta A daļas 2. punkta d) apakšpunkta i) daļas pirmā ievilkuma izriet, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, ka pārvadātāju maršruta plānos ir ietverti visi Direktīvas 91/628 pielikuma VIII nodaļā minētie dati un ka šie dati ir pareizi un atbilstoši. Otrkārt, ir jānorāda, ka no Direktīvas 91/628 8. panta pirmās daļas b) un d) punkta izriet, ka dalībvalstīm ir jāpārbauda transportlīdzekļi un dzīvnieki tad, kad tos atved galamērķa vietā, kā arī jāpārbauda dati pavaddokumentos.
- 61 Aplūkojamajā lietā Komisijas iesniegtie pierādījumi liecina cita starpā par to, ka Grieķijas Republikas iekšienē veiktās dzīvnieku pārvadāšanas laikā pavaddokumentos nebija norādīts izbraukšanas laiks un ka PVB inspektori konstatējuši pārkāpumus dokumentos, ko valsts kompetentās iestādes jau bija pārbaudījušas. Šajā sakarā Komisija precizē, ka veselības sertifikātu un maršruta plānu kopijas, kas pavadīja dzīvniekus, kuri tika pārvesti uz nokaušanu Grieķijas Republikā no Spānijas, Francijas un Nīderlandes, nebija saskaņotas un tajās pietrūka svarīgas informācijas. Turklāt saskaņā ar PVB konstatācijām lielākajā daļā maršruta plānu norādītie braucienu laiki nebija saskaņoti un reāli. Piemēram, Komisija ir minējusi gadījumu, kurā maršruta plānā nebija norādīts atpūtas laiks starp starppunkta vietu Itālijas dienvidos un galamērķa vietu Grieķijas Republikā.
- 62 Turklāt cita starpā no pārbaudes uz vietas Nr. 8042/2006 ziņojuma izriet, ka Kilkidas [*Kilkis*] departamentā valsts kompetentā iestāde norādījusi, ka nav veikta neviena maršruta plānu pārbaude, un ka Tesprotijas [*Thesprotia*] departamentā vietējās kompetentās iestādes maršruta plānu oriģinālos eksemplārus paturējušas sev, nevis atdevušas pārvadātājiem, kam tie bija jāiesniedz atpakaļ izbraukšanas vietas kompetentajai iestādei. Turklāt Patras [*Patras*] departamentā valsts kompetentās iestādes maršruta plānus pārbaudījušas tikai līdz nonākšanai ostā, neaptverot atlikušo

brauciena daļu līdz galamērķa vietai; līdz ar to valsts kompetentās iestādes nav noskaidrojušas, ka vairākiem pārvadājumiem, šķērsojot [jūru] uz Lesbas [*Lesvos*] salu un Hijas [*Chios*] salu, brauciena laiks pārsniedza atļauto.

- 63 No visiem Komisijas sniegtajiem precizējumiem izriet, ka, lai gan pēc 2003. gada apkārtraksta tika ieviesta maršruta plānu pārbaužu sistēma, pārbaudes netika veiktas visās prefektūrās. Tātad kompetentās iestādes nevarēja veikt Direktīvas 91/628 8. panta pirmās daļas b) un d) punktā paredzētās obligātās transportlīdzekļu pārbaudes. Turklāt no šiem pašiem precizējumiem izriet, ka vairākos gadījumos, veicot pārbaudes, kompetentās iestādes joprojām nebija atklājušas būtiskos pārkāpumus saistībā ar maršruta plāniem.
- 64 Tādējādi ir jāsecina, ka ar pierādījumiem, ko Komisija iesniegusi savu iebildumu pamatošanai attiecībā uz 2003. un 2006. gadu, ir pierādīts saskaņā ar šā sprieduma 32. punktā minēto judikatūru, ka Grieķijas Republika nav veikusi vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu pienākumus, kas tai noteikti Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 2. punkta d) apakšpunkta i) daļas pirmajā ievilkumā un 8. panta pirmās daļas b) un d) punktā.
- 65 Šo secinājumu nevar atspēkot Grieķijas Republikas arguments, ka, ja maršruta plānus sagatavojušas citu dalībvalstu kompetentās iestādes, Grieķijas kompetentās iestādes var pārbaudīt tikai šo plānu izpildi, nevis tajos norādīto informāciju.
- 66 Kā uz to pareizi norāda Komisija, maršruta plānu pārbaužu mērķis ir nodrošināt Direktīvas 91/628 prasību ievērošanu. Līdz ar to pārbaudē nav tikai jāpārbauda, vai maršruta plāns pastāv vai kāda informācija tajā ietverta, bet tajā ir arī jāpārbauda, vai dzīvnieku pārvadājums atbilst Kopienas tiesību aktiem par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā.

67 Šajos apstākļos tikai ar maršruta plānos ietvertās informācijas pārbaudi nepietiek, lai izpildītu Direktīvā 91/628 noteiktos pienākumus.

68 No iepriekš minētā izriet, ka iebilduma daļa, kas attiecas uz Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 2. punkta d) apakšpunkta i) daļas pirmā ievilkuma un 8. panta pirmās daļas b) un d) punkta pārkāpumu, ir pamatota.

69 Saistībā ar iebilduma daļu, kas attiecas uz Direktīvas 91/628 9. panta, ar kuru dalībvalstīm ir uzlikts pienākums pārkāpumu gadījumos veikt jebkuru darbību, kas uzskatāma par vajadzīgu, lai nodrošinātu attiecīgo dzīvnieku labturību, neievērošanu, ir jānorāda, ka Komisija nav iesniegusi nevienu pierādījumu tam, ka, konstatējot Direktīvas 91/628 noteikumu neievērošanu, kompetentās iestādes nebija rīkojušās atbilstoša veidā.

70 Līdz ar to šī iebilduma daļa ir jānoraida.

Par iebildumu, kas saistīts ar Direktīvas 91/628 pielikuma VII nodaļas 48. punkta 7. apakšpunkta b) daļas pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

71 Komisija pārmet Grieķijas Republikai, ka tā neesot paredzējusi, lai Grieķijas ostās vai ostu tuvumā būtu iekārtotas vietas, kurās dzīvniekiem būtu iespēja atpūsties 12 stundu laikā pēc to izkraušanas no kuģiem, ja jūras brauciena laiks pārsniedzis 29 stundas.

72 Komisija tostarp uzsver, ka Igumenicas [*Igoumenitsa*] ostā tika konstatēts, ka [attiecīgās] vietas pastāv, bet tās nav iespējams izmantot, jo kompetentās iestādes nav sniegušas atļauju.

73 Grieķijas Republika vispirms apgalvo, ka Komisija neesot minējusi nevienu konkrētu gadījumu, kad pārvadājuma laiks pārsniedzis 29 stundas. Turpinājumā tā norāda, ka Direktīvas 91/628 pielikuma [VII nodaļas] 48. punkta 7. apakšpunkta b) daļa dalībvalstīm neuzliek pienākumu nodrošināt atbilstošas atpūtas vietas vai pieturvietas, lai ļautu dzīvniekiem atpūties 12 stundu laikā, jo šis pienākums ir uzlikts tikai pārvadātājiem. Visbeidzot, šī dalībvalsts uzskata, ka katrā ziņā nepastāv nekāds pienākums paredzēt šādas vietas, jo neesot neviena jūras brauciena starp kādu Grieķijas ostu un kādu citas dalībvalsts ostu, kura laiks pārsniegtu 29 stundas. Šajā sakarā Grieķijas Republika norāda, ka brauciena laiks no Bari [*Bari*] (Itālija) līdz Igumenicas ostai, kura ir Grieķijas galvenā tranzītosta, nepārsniedz 10 vai 11 stundas un ka brauciena laiks starp Bari un Patru nepārsniedz 15 stundas.

74 Komisija tomēr apstrīd visus šos argumentus. Pirmkārt, tā norāda, ka no minētās 7. apakšpunkta b) daļas teksta skaidri izriet, ka dalībvalstīm jāparedz dzīvnieku [atpūtas] vietas. Otrkārt, Komisija uzskata, ka Grieķijas Republika nepareizi apgalvo, ka neviens brauciens starp kādu Grieķijas ostu un kādu citas dalībvalsts ostu nepārsniedz 29 stundas.

— Tiesas vērtējums

75 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 91/628 pielikuma VII nodaļas 48. punkta 7. apakšpunkta b) daļu attiecībā uz jūras pārvadājumiem regulārā un tiešā satiksmē starp diviem Kopienas ģeogrāfiskiem punktiem ar transportlīdzekļiem, kas iekrauti

kuģī, neizkraujot dzīvniekus, principā dzīvniekiem ir jāparedz 12 stundu atpūta pēc to izkraušanas galamērķa ostā vai tās tuvumā (šajā sakarā skat. 2008. gada 9. oktobra spriedumu lietā C-277/06 *Interboves*, Krājums, I-7433. lpp., 27. punkts).

- 76 Lai gan minētajā tiesību normā nav skaidri paredzēts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina dzīvnieku atpūtas vietu iekārtošana ostās, šāds pienākums tomēr izriet no prasības, ka pēc dzīvnieku izkraušanas galamērķa ostā vai tās tuvumā dzīvniekiem ir jāatpūšas 12 stundas. Pārvaldātāji nespēj ievērot prasību par 12 stundu atpūtu, ja dalībvalstis nenodrošina šim nolūkam pieejamas vietas.
- 77 Līdz ar to ir jānorāda, ka Grieķijas Republikai bija pienākums paredzēt šādas vietas Grieķijas ostās vai to tuvumā.
- 78 Aplūkojamajā lietā nav apstrīdēts fakts, ka, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, lielākajā daļā Grieķijas ostu nebija ierīkotas dzīvnieku atpūtas vietas.
- 79 Tādējādi ir jāatzīst, ka, neveicot atbilstošus pasākumus, lai ostās vai to tuvumā paredzētu vietas, kas ļautu dzīvniekiem atpūsties pēc to izkraušanas no kuģiem, Grieķijas Republika nav izpildījusi savus pienākumus atbilstoši Direktīvas 91/628 pielikuma VII nodaļas 48. punkta 7. apakšpunkta b) daļai.
- 80 Šo secinājumu nevar atspēkot Grieķijas Republikas arguments, ka nepastāvot nekāds pienākums paredzēt šādas vietas, jo neesot neviena jūras brauciena starp kādu Grieķijas ostu un kādu citas dalībvalsts ostu, kura laiks pārsniegtu 29 stundas.

- 81 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Interboves* Tiesa ir precizējusi, ka tā sauktais “14 +1+14” noteikums, kas paredzēts Direktīvas 91/628 pielikuma 48. punkta 4. apakšpunkta d) daļā, ir jāsaprot tādējādi, ka ar to ir atļauts maksimālais pārvadāšanas ilgums 28 stundas, kam pa vidu ir vismaz vienu stundu ilgs atpūtas posms. Tātad tieši šis 28 stundu ilgums ir jāņem vērā.
- 82 Pat ja brauciena laiks starp Bari un Grieķijas galveno tranzitostu nepārsniegtu 10 vai 11 stundas, nav izslēgts, ka dzīvnieki varētu tikt pārvadāti no citām Kopienu ostām, kas nozīmē ilgāku jūras pārvadājuma laiku. Turklāt — kā uz to pareizi norādījusi ģenerālvokāte savu secinājumu 97. un 98. punktā — ir iespējams, ka Direktīvā 91/628 paredzētajos īpašajos gadījumos pastāvētu pienākums dot dzīvniekiem atpūtas laiku arī tad, ja jūras brauciena laiks ir isāks nekā 28 stundas.
- 83 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, iebildums, kas saistīts ar Direktīvas 91/628 pielikuma VII nodaļas 48. punkta 7. apakšpunkta b) daļas pārkāpumu, ir jāuzskata par pamatotu.

Par iebildumu, kas saistīts ar Direktīvas 91/628 8. panta pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

- 84 Komisija apgalvo, ka no pārbaužu uz vietas Nr. 9211/2003, Nr. 7273/2004 un Nr. 8042/2006 ziņojumiem izriet, ka Grieķijas Republika nav veikusi pasākumus, lai — nolūkā novērst dzīvnieku nelegālus pārvadājumus pa autoceļiem — Grieķijā tiktu veiktas pietiekamas transportlīdzekļu un dzīvnieku pārbaudes.

85 It īpaši tā uzsver, ka dažās Grieķijas prefektūrās, tostarp Ahajā [*Achaïe*], Kilkidā un Serē [*Serres*], šādas pārbaudes neesot bijis paredzēts veikt — vai nu tādēļ, ka minētajām prefektūrām tam nepietika darbinieku, vai arī tādēļ, ka pārbaudes jau veiktas Grieķijas ostās. Turklāt no pārbaudes uz vietas Nr. 9211/2003 ziņojuma izriet, ka Grieķijas departamentos pārbaudes veiktas tikai ostās un robežpunktā, bet nekad citviet pārvadāšanas laikā. Turklāt Komisija atzīmē, ka pilotprogramma, kas paredzēja papildu pārbaudes un uz kuru Grieķijas Republika jau atsaukusies pirmstiesas procesā, neaptver dažas prefektūras, tostarp Tesāliju [*Thessalie*], lai gan, veicot pārbaudi uz vietas Nr. 9211/2003, tur tika konstatēti pārkāpumi.

86 Grieķijas valdība apgalvo, ka Direktīvas 91/628 8. pants esot jāinterpretē tādējādi, ka, lai konstatētu minētās normas pārkāpumu, jāpierāda, ka netiek veiktas absolūti nekādas pārbaudes attiecībā uz dzīvnieku aizsardzību to pārvadāšanas laikā.

87 Katrā ziņā šī dalībvalsts uzskata, ka tas, ka tiek īstenota pilotprogramma, kurā ir paredzēts, ka jauktā sastāva komandas veiks pārbaudes noteiktos departamentos, kā arī sodu noteikšana pārvadātājiem un dažādu procedūru savstarpējai palīdzībai ar noteiktām dalībvalstīm ieviešana liecina par to, ka Grieķijas iestādes veic Kopienas tiesību aktos paredzētās pārbaudes.

88 Komisija uz to iebilst, ka, lai izpildītu Kopienas prasības, transportlīdzekļu un dzīvnieku pārbaudēm jābūt pienācīgām, pietiekošām un efektīvām. Komisijas skatījumā maršruta plānu pārbaudes, ko veikušas Grieķijas iestādes, nebija efektīvas un pienācīgas, lai novērstu dzīvnieku nelegālus pārvadājumus pa autoceļiem.

— Tiesas vērtējums

- 89 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 91/628 8. panta pirmās daļas a) punktu dalībvalstis nodrošina, lai kompetentās iestādes pārbaudītu šīs direktīvas prasību ievērošanu, nediskriminējošā veidā pārbaudot transportlīdzekļus un dzīvniekus pārvadāšanas laikā pa autoceļu. Minētās normas otrajā daļā ir precizēts, ka šīs pārbaudes jāveic attiecībā uz pienācīgu skaitu dzīvnieku, kas tiek pārvadāti katras dalībvalsts iekšienē katru gadu.
- 90 Šajā sakarā ir jākonstatē, ka no Komisijas iesniegtajiem pierādījumiem, kas attiecas uz 2003.–2006. gadu, izriet, pirmkārt, ka vairākās prefektūrās nebija paredzēts veikt transportlīdzekļu pārbaudes un, otrkārt, gadījumā, kad šādas pārbaudes tika veiktas, tās notika vienīgi ostās un robežpunktos, nevis uz autoceļiem — kā tas ir paredzēts Direktīvas 91/628 8. pantā.
- 91 Līdz ar to ir jāsecina, ka, neveicot vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu transportlīdzekļu un dzīvnieku pārbaudīšanu to pārvadāšanas pa autoceļiem laikā, Grieķijas Republika nav izpildījusi savus pienākumus atbilstoši Direktīvas 91/628 8. pantam.
- 92 Šo secinājumu nevar atspēkot Grieķijas Republikas arguments, ka tas, ka tiek īstenota pilotprogramma, kurā ir paredzēts, ka jauktā sastāva komandas veiks pārbaudes noteiktos departamentos, kā arī sodu noteikšana pārvadātājiem un dažādu procedūru savstarpējai palīdzībai ar noteiktām dalībvalstīm ieviešana pierādot, ka Grieķijas iestādes veic Kōpienu tiesību aktos paredzētās pārbaudes.
- 93 Ir jāatzīst, ka pat šādas programmas esamība nav ļāvusi nodrošināt nepieciešamo pārbaudīšanu.

- 94 No iepriekš minētā izriet, ka iebildums, kas saistīts ar Direktīvas 91/628 8. panta pirmās daļas a) punkta pārkāpumu, ir pamatots.

Par iebildumu, kas saistīts ar Direktīvas 91/628 18. panta 2. punkta pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

- 95 Komisija, pamatojoties uz pārbaudēm uz vietas Nr. 9002/2003 un Nr. 9211/2003, pārmet Grieķijas Republikai, ka tā neesot veikusi atbilstošus pasākumus, lai būtu uzlikti efektīvi, samērīgi un preventīvi sodi noteikumu, kas attiecas uz dzīvnieku aizsardzību to pārvadāšanas laikā, atkārtotu vai smago pārkāpumu gadījumos.

- 96 Grieķijas Republika tomēr uzskata, ka Komisija savu pārmetumu pamatojumam nav norādījusi nevienu konkrētu faktu. Katrā ziņā tā apgalvo, ka kompetentās iestādes uzliek efektīvus, samērīgus un preventīvus sodus, ko pierāda tās iebildumu raksta 18. punktā minētais lēmumu par administratīvo sodu noteikšanu saraksts.

— Tiesas vērtējums

- 97 Ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 91/628 18. panta 2. punktu gadījumā, ja minēto direktīvu pārkāpj atkārtoti vai ja pārkāpums saistīts ar smagām dzīvnieku ciešanām, dalībvalstīm ir jāveic nepieciešamie pasākumi, lai izlabotu konstatētās nepilnības.

- 98 Komisija cenšas pierādīt, ka Grieķijas Republikā ieviestā sistēma nav efektīva, norādot, ka pamata pārbaudes ir vājas, rakstveida brīdinājumu skaits nav nozīmīgs un sodu izpildes procedūras ir problemātiskas. No PVB veiktās pārbaudes uz vietas Nr. 9211/2003 ziņojuma cita starpā izriet, ka 2002. gadā attiecībā uz kopumā 26 pārkāpumiem tika izteikti 9 mutiski brīdinājumi, sniegti 16 rakstveida brīdinājumi un noteikts viens administratīvs naudas sods. Turklāt 2001. un 2002. gadā nav ne apturēta, ne atņemta neviena pārvadājumu atļauja. Minētajā ziņojumā ir arī uzsvērts, ka par vienā departamentā izdarītajiem pārkāpumiem bijis ierosināts noteikt četrus naudas sodus EUR 3000 apmērā, taču tie tā arī nav noteikti.
- 99 Tomēr — kā uz to pareizi norādījusi ģenerāladvokāte savu secinājumu 141. punktā — ar šajos ziņojumos ietvertajām konstatācijām to neprecīzā un vispārīgā rakstura dēļ nevar pierādīt, ka Grieķijas Republika neesot izpildījusi savus pienākumus atbilstoši Direktīvas 91/628 18. panta 2. punktam.
- 100 Komisija nav iesniegusi nevienu pierādījumu nedz attiecībā uz pārkāpumu atkārtotības, nedz arī par to, cik smagas bijušas dzīvnieku ciešanas šādu pārkāpumu sakarā. Tā kā nav šādu pierādījumu, nevar konstatēt Direktīvas 91/628 18. panta 2. punktā noteikto pienākumu neizpildi.
- 101 Šajos apstākļos iebildums, kas saistīts ar Direktīvas 91/628 18. panta 2. punkta pārkāpumu, ir noraidāms.

Par iebildumu, kas saistīts ar Direktīvas 93/119 3. panta, 5. panta 1. punkta d) apakšpunkta un 6. panta 1. punkta pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

- 102 Komisija pārmet Grieķijas Republikai, ka tā neesot veikusi atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu tiesību normu, kas attiecas uz dzīvnieku apdullināšanu to kaušanas laikā, ievērošanu.
- 103 Komisija norāda, ka, veicot pārbaudes uz vietas Nr. 9002/2003 un Nr. 7273/2004, PVB konstatējis, ka noteiktās lopkautuvēs cūku un aitu sugas mājdzīvnieku apdullināšana netika pietiekami uzraudzīta un tādēļ pastāvējusi iespēja, ka ne visi dzīvnieki ir bijuši patiešām apdullināti, kas ir Direktīvas 93/119 pārkāpums. Turklāt tika konstatēts, ka, pārkāpjot šīs pašas direktīvas D pielikuma 1. punktu, laika posmi no apdullināšanas līdz asiņu nolaišanai bija pārāk ilgi, kā rezultātā dzīvnieki varēja atgūt samaņu asiņu nolaišanas procesā.
- 104 Komisija turklāt norāda, ka, veicot pārbaudi uz vietas Nr. 8042/2006, PVB atkārtoti konstatējis nepilnības attiecībā uz dzīvnieku apdullināšanu. It īpaši PVB inspektori konstatējuši trūkumus apdullināšanas iekārtu uzturēšanā, šo iekārtu sliktu darbību, atbilstošā atbalsta neesamību un pārāk ilgus laikposmus no apdullināšanas līdz asiņu nolaišanai.
- 105 Grieķijas Republika arī šajā gadījumā uzskata, ka Komisija pamato savus secinājumus tikai ar šaubām un iespējamību, nenorādot uz konkrētiem gadījumiem.

106 Šī dalībvalsts apgalvo, ka katrā ziņā konstatētās nepilnības esot minimālas un attiecoties tikai uz atsevišķiem gadījumiem, kuros tika noteikti sodi. Tā turklāt uzskata, ka veterinārārstiem paredzētās ilgstošās mācības un īpaši tiem adresētās informācijas izsūtīšana ļāva izlabot šādas nepilnības.

107 Savā replikas rakstā Komisija būtībā norāda, ka pretēji tam, ko, šķiet, uzskata Grieķijas Republika, jautājums nav par to, vai Komisija varēja konstatēt, ka dzīvnieki ir bijuši pilnībā apdullināti pārbaudītajās lopkautuvēs. Turpretim jautājums ir par to, vai iekārtas, kas nepieciešamas apdullināšanā un nonāvēšanā, tiek izmantotas ātri un efektīvi, lai novērstu iespējamās dzīvnieku ciešanas, atbilstoši Direktīvas 93/119 6. panta 1. punkta noteikumiem.

— Tiesas vērtējums

108 Ir jāatgādina, ka Direktīvas 93/119 3. panta, 5. panta 1. punkta d) apakšpunkta un 6. panta 1. punkta mērķis ir ierobežot cilvēka vajadzībām izmantojamo dzīvnieku satraukumus, sāpes vai ciešanas. It īpaši tās 3. pantā ir paredzēts pienākums novērst dzīvnieku ciešanas, no kurām ir iespējams izvairīties, pirms to kaušanas un tās laikā. Direktīvas 93/119 5. panta 1. punkta d) apakšpunktā un 6. panta 1. punktā ir arī attiecīgi paredzēts, ka dzīvniekus nokauj, nolaižot asinis, ātri un efektīvi un ka iekārtām, ko izmanto dzīvnieku apdullināšanā un nonāvēšanā, jābūt efektīvi uzturētām un lietotām.

109 Aplūkojamajā lietā no Komisijas iesniegtajiem pierādījumiem, kurus apkopojusi ģenerāladvokāte secinājumu 153.–155. punktā, cita starpā izriet, ka, lai gan trijās lopkautuvēs, ko apmeklēja PVB inspektori pārbaudes uz vietas Nr. 9002/2003 laikā, dzīvnieku apdullināšanai izmantojamās iekārtas un to uzturēšana lielā mērā atbilda Kopienų tiesību normām, tika konstatēts, ka vienā no šīm kautuvēm cūkas netika efektīvi apdullinātas ar elektrošoka rīkiem. Arī citas problēmas radušās dzīvnieku apdullināšanas laikā. Vienā no lopkautuvēm trīs govju sapīšana, apdullināšana un asiņu

nolaišana aizņēmusi vienu stundu. Turklāt laikposms no divu liellopu apdullināšanas līdz nokaušanai ilga 120 sekundes, kas dzīvniekiem varēja ļaut atgūt samaņu. Tāpat arī aitu kaušanas laikā laikposms no apdullināšanas līdz nokaušanai bija tik ilgs (37 sekundes), ka dzīvnieki varēja atgūt samaņu.

- 110 Turklāt no pārbaudes uz vietas Nr. 7273/2004 ziņojuma izriet, ka Ftiotidas [*Fthiotida*] departamentā esošā lopkautuvē dzīvnieku pagaidu mītnēs nebija iekārtu dzīvnieku dzirdīšanai, kā arī grīdas klājums nebija līdzens. Citā pārbaudītajā lopkautuvē nebija elektriskās strāvas dzīvnieku apdullināšanai ar elektrību. Trikalas [*Trikala*] departamentā lopkautuvē, kuru apmeklēja PVB inspektori, cūku apdullināšana tika veikta neefektīvi un laikposms starp apdullināšanu un kaušanu bija pārāk ilgs. Tika arī konstatēts, ka liellopu apdullināšana tika veikta neefektīvi un ka lopkautuvē nebija apdullināšanai paredzēta rezerves aprīkojuma.
- 111 Tātad no visiem iepriekš minētajiem precizējumiem izriet, ka ir tikuši konstatēti dažādi pārkāpumi lopkautuvēs, kuras atrodas vairākos Grieķijas Republikas departamentos. Šie pārkāpumi ir saistīti, vispirms, ar dzīvnieku apdullināšanas procesu, otrkārt, ar pienākumu dzīvnieku asiņu nolaišanu veikt ātri un efektīvi un, visbeidzot, ar pienākumu gādāt par dzīvnieku apdullināšanai un nonāvēšanai izmantojamo iekārtu pienācīgu uzturēšanu un efektīvu lietošanu.
- 112 Līdz ar to ir jākonstatē, ka ar Komisijas iesniegtajiem pierādījumiem attiecībā uz 2003.–2006. gadu ir pierādīts atbilstoši šā sprieduma 32. punktā minētajai judikatūrai, ka Grieķijas Republika nav veikusi nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu tās pienākumus saskaņā ar Direktīvas 93/119 3. pantu, 5. panta 1. punkta d) apakšpunktu un 6. panta 1. punktu.
- 113 Šo secinājumu nevar atspēkot ne Grieķijas Republikas arguments, saskaņā ar kuru Komisija neesot norādījusi nevienu konkrētu gadījumu, kad attiecībā uz dzīvniekiem

būtu pārkāpti Kopienu tiesību akti, ne arī arguments, ka šī dalībvalsts esot izlabojusi Komisijas norādītos pārkāpumus, organizējot mācību seminārus veterinārārstiem.

114 Ir jānorāda — atbilstoši Komisijas teiktajam —, ka jautājums nav par to, vai šī iestāde varēja konstatēt, ka dzīvnieki ir bijuši pilnībā apdullināti pārbaudītajās lopkautuvēs, un vai tā varēja norādīt uz konkrētiem gadījumiem, kas liecina, ka tas tā nebija. Komisijas uzdevums ir noskaidrot, vai iekārtas, kas nepieciešamas apdullināšanā un nonāvēšanā, tiek izmantotas ātri un efektīvi, lai ierobežotu dzīvnieku ciešanas, atbilstoši Direktīvas 93/119 noteikumiem. Turklāt ir jāuzsver, ka, lai gan mācību semināru organizēšana veterinārārstiem ir uzskatāma par pozitīvi vērtējamu pasākumu, tā tomēr pati par sevi nevar nodrošināt Kopienu tiesību aktu ievērošanu attiecībā uz dzīvnieku aizsardzību to nokaušanas laikā.

115 Ņemot vērā iepriekš minēto, iebildums, kas saistīts ar Direktīvas 93/119 3. panta, 5. panta 1. punkta d) apakšpunkta un 6. panta 1. punkta pārkāpumu, ir jāuzskata par pamatotu.

Par iebildumu, kas saistīts ar Direktīvas 93/119 8. panta pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

116 Komisija, pamatojoties uz pārbaudēm uz vietas, kuru gaitā lopkautuvēs tika konstatēti būtiski pārkāpumi, apgalvo, ka Grieķijas Republika neesot veikusi nepieciešamos pasākumus, lai tiktu nodrošināta pienācīga pārbaūžu un kontroles veikšana lopkautuvēs.

- 117 Komisija cita starpā pārmet šai dalībvalstij, ka tā neesot pilnībā īstenojusi tās izziņoto rīcības plānu. Minētajā rīcības plānā bija paredzēts visās Grieķijas prefektūrās pirms 2001. gada beigām veikt jaunu pārbaudi visās lopkautuvēs. Turklāt tā uzsver, ka Grieķijas iestādes neesot pietiekami sadarbojušās ar PVB inspektoriem, jo dažas lopkautuves, kuras bija jāpārbauda, nebija pieejamas streiku dēļ, par kuriem tika paziņots tikai dienu pirms pārbaudes uz vietas.
- 118 Grieķijas Republika savā iebildumu rakstā norāda, ka tai ir grūti precīzi noteikt, kāda pienākuma neizpildi tai pārmet.
- 119 Katrā ziņā šī dalībvalsts uzskata, ka tā nav vainojama Direktīvas 93/119 8. pantā noteikto pienākumu neizpildē, jo kompetentie veterinārārsti veic atbilstošās pārbaudes, tiek organizēti mācību semināri un no jauna tiek novērtētas visas lopkautuves.
- Tiesas vērtējums
- 120 Saskaņā ar Direktīvas 93/119 8. pantu par pārbaūžu un kontroles veikšanu lopkautuvēs atbild kompetentā iestāde, kurai jebkurā laikā jāspēj brīvi iekļūt jebkurā lopkautuves vietā, lai pārliecinātos par kautuves atbilstību šīs direktīvas prasībām.
- 121 Ir jānorāda, ka, lai gan Grieķijas Republika apgalvo, ka kompetentās iestādes esot veikušas nepieciešamās pārbaudes, šī pati valsts neapstrīd, ka rīcības plāns, kurā bija paredzēts no jauna pārbaudīt visas Grieķijas lopkautuves līdz 2001. gada beigām, netika pilnībā īstenots līdz paredzētajam termiņam. Minētā dalībvalsts neapstrīd arī, ka dažādi termiņi, kas bija noteikti kompetentajām iestādēm pārbaūžu veikšanai un to rezultātu sniegšanai, nemitīgi tikuši pagarināti un pēdējoreiz termiņš noteikts līdz 2005. gada 30. jūlijam. Turklāt no pārbaudes uz vietas Nr. 7273/2004 izriet, ka Lauku attīstības un

pārtikas lietu ministrija ziņoja, ka kompetentās iestādes ir veikušas pārbaudes lopkautuvēs tikai 38 no 54 departamentiem.

122 Līdz ar to ir jākonstatē, ka Grieķijas Republika nav veikusi nepieciešamos pasākumus, lai tiktu nodrošināta pienācīga pārbaūžu un kontroles veikšana lopkautuvēs atbilstoši tās pienākumam saskaņā ar Direktīvas 93/119 8. pantu.

123 No tā izriet, ka iebildums, kas saistīts ar Direktīvas 93/119 8. panta pārkāpumu, ir pamatots.

124 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka, neveicot vajadzīgos pasākumus:

— lai kompetentās iestādes veiktu obligātās maršruta plānu pārbaudes;

— lai ostās vai ostu tuvumā būtu iekārtotas vietas dzīvnieku atpūtai pēc to izkraušanas no kuģa;

— lai nodrošinātu, ka transportlīdzekļu un dzīvnieku pārbaudes tiek faktiski veiktas;

- lai nodrošinātu tiesību normu, kas attiecas uz dzīvnieku apdullināšanu kaušanas laikā, ievērošanu un

- lai atbilstošā veidā būtu nodrošinātas lopkautuvju pārbaudes un kontrole,

Grieķijas Republika nav izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar Direktīvas 91/628 5. panta A daļas 2. punkta d) apakšpunkta i) daļas pirmo ievilkumu un 8. pantu un šīs pašas direktīvas pielikuma VII nodaļas 48. punkta 7. apakšpunkta b) daļu, kā arī Direktīvas 93/119 3. pantu, 5. panta 1. punkta d) apakšpunktu, 6. panta 1. punktu un 8. pantu.

Par tiesāšanās izdevumiem

¹²⁵ Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Saskaņā ar tā šī paša panta 3. punktu, tostarp ja abiem lietas dalībniekiem spriedums daļēji ir labvēlīgs un daļēji ir nelabvēlīgs, Tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka katrs lietas dalībnieks sedz savus tiesāšanās izdevumus pats.

¹²⁶ Šajā gadījumā jāpiespriež Grieķijas Republikai atlīdzināt divas trešdaļas no tiesāšanās izdevumiem un Komisijai atlīdzināt vienu trešdaļu no tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) neveicot vajadzīgos pasākumus:

- lai kompetentās iestādes veiktu obligātās maršruta plānu pārbaudes;
- lai ostās vai ostu tuvumā būtu iekārtotas vietas dzīvnieku atpūtai pēc to izkraušanas no kuģa;
- lai nodrošinātu, ka transportlīdzekļu un dzīvnieku pārbaudes tiek faktiski veiktas;
- lai nodrošinātu tiesību normu, kas attiecas uz dzīvnieku apdullināšanu kaušanas laikā, ievērošanu un
- lai atbilstošā veidā būtu nodrošinātas lopkautuvju pārbaudes un kontrole,

Grieķijas Republika nav izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar Padomes 1991. gada 19. novembra Direktīvas 91/628/EEK par dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas laikā, ar kuru groza Direktīvas 90/425/EEK un 91/496/EEK, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2003. gada 14. aprīļa Regulu (EK) Nr. 806/2003, 5. panta A daļas 2. punkta d) apakšpunkta i) daļas pirmo

ievilkumu un 8. pantu un šīs pašas direktīvas, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu Nr. 806/2003, pielikuma VII nodaļas 48. punkta 7. apakšpunkta b) daļu, kā arī saskaņā ar Padomes 1993. gada 22. decembra Direktīvas 93/119/EK par dzīvnieku aizsardzību kaušanas vai nonāvēšanas laikā 3. pantu, 5. panta 1. punkta d) apakšpunktu, 6. panta 1. punktu un 8. pantu;

2) pārējā daļā prasību noraidīt;

3) Grieķijas Republika atlīdzina divas trešdaļas no tiesāšanās izdevumiem. Eiropas Kopienų Komisija atlīdzina vienu trešdaļu no tiesāšanās izdevumiem.

[Paraksti]